

концепція логістики розглядається як цілеспрямований процес застосування логістичного підходу до управління діяльністю підприємницьких структур, що утворюють торгівлю регіону. У даному розділі достатньо глибоко проаналізовано суть логістичного підходу і аргументовано необхідність забезпечення системної комплексності всіх торговельних процесів та їх інтеграції з метою створення регіональних систем і ланцюгів товароруку.

Позитивним у роботі є і те, що автори детально досліджують об'єкт логістизації управління регіональною торгівлею, яким є методи і засоби формування просторово-часової послідовності економічних процесів, які утворюють системи і ланцюги руху товарів від виробника до споживача, а також наголошують на провідній ролі товарного потоку в системі логістичного управління (оскільки він забезпечує не лише рух товарів, але й зміну субстантної основи потоків). На жаль, у тексті роботи недостатньо повно відображено результати дослідження сучасного стану та проблем організації товароруку в регіоні і створення відповідних логістичних систем.

Традиційно проблемою монографічної літератури є відсутність тісного зв'язку з практикою. Приємно, що стосовно даної роботи такого сказати не можна. У монографії

у різних аспектах аналізується діяльність реально діючих у регіонах підприємств, завдяки чому стає можливою розробка цінних для практиків інструментів управління торговельними системами. Так, зокрема, у заключній частині книги з метою удосконалення системи логістичного управління у підприємствах торгівлі пропонується оригінальна розробка – так звана збалансована система показників, яка може реально застосовуватися для організації моніторингу ефективності логістичної системи на мікроекономічному рівні, а також авторська методика виявлення впливу випадкових факторів на формування чистого грошового потоку методами імітаційного моделювання, що дозволяє визначати зони фінансового ризику і оптимізувати логістичні параметри фінансового потоку.

В цілому рецензована монографія є комплексним і глибоким науково-теоретичним та прикладним дослідженням актуальних проблем розвитку торгівлі у контексті сучасної регіональної політики. Вона, безперечно, буде корисною для науковців, фахівців, органів державного управління, студентів, керівників торговельних організацій.

Надійшло 17.01.2008 р.

Р.А. Слав'юк

Сучасний навчальний посібник для вивчення фінансів підприємств реального сектора економіки України

Трансформаційні процеси в економіці України породжують формування нової системи фінансово-

господарських відносин. Реальний сектор економіки кількісно і якісно змінюється. Зміни в системі

© Р.А. Слав'юк, 2008.

відносин знайшли своє відображення в системі обліку та фінансового менеджменту. Це спонукало науковців до опрацювання нормативно-правової, аналітичної, статистичної інформації і розробки навчальних курсів, які б забезпечували підготовку висококваліфікованих фахівців для фінансових служб підприємств. Повною мірою сприятиме підготовці висококваліфікованих фахівців навчальний посібник «Фінанси підприємств», рекомендований Міністерством освіти і науки України і виданий товариством «Знання»¹.

Навчальний посібник «Фінанси підприємств» Г.О. Партин, А.Г. Загороднього є результатом багаторічної плідної праці авторів над тематикою навчального курсу. Навчальний посібник містить перелік обов'язкових тем. При цьому автори доповнюють їх тими питаннями, які можуть бути корисними для самостійної роботи студентів.

Фінанси підприємств перебувають у тісному зв'язку з фінансами національної економічної системи як єдиного цілого. Разом з тим фінанси підприємств характеризуються певними особливостями та специфікою, які необхідно враховувати при формуванні сучасної моделі економіки України. У посібнику розглянуто питання організації фінансової роботи підприємств, оптимізації грошових потоків та забезпечення платоспроможності і фінансової стабільності розвитку підприємств, їх оподаткування. Розкрито механізми формування фінансових ресурсів підприємств, порядок їх використання та планування надходжень, методичку проведення аналізу фінансового стану підприємства. До теоретичного

матеріалу автори додають задачі та тестові завдання і питання для самоперевірки знань студентами.

Протягом останніх десяти років вийшла в друку значна кількість навчальних посібників з курсу «Фінанси підприємств» і проблем фінансового аналізу, фінансового менеджменту та оподаткування. Рецензований навчальний посібник виділяється серед інших як змістовністю викладення матеріалу, так і простотою користування. У посібнику було використано матеріали опублікованих в Україні джерел, у яких подано характеристику нової фінансової звітності підприємств та нові підходи щодо управління фінансовими ресурсами підприємств.

Виклад матеріалу навчального посібника свідчить про прагнення авторів подати його в логічній послідовності і у взаємозв'язку між темами. Зокрема, поступовий перехід від розгляду суті та значення грошових розрахунків до аналізу процесів формування доходів і фінансових результатів та характеристики механізму їх оподаткування є свідченням продуманості порядку викладу матеріалу. У процесі аналізу механізму оподаткування автори звертають особливу увагу на податкове планування підприємницької діяльності.

Заслугою авторів є побудова низки структурно-логічних схем. Завдяки цьому дидактичність навчального матеріалу посилюється. Такий підхід до побудови змісту навчального посібника є свідченням великого науково-педагогічного досвіду авторів.

Разом з тим при написанні посібника доцільно було більш детально проаналізувати механізми формування капіталу підприємств і сучасні проблеми управління ним.

¹ Партин Г.О., Загородній А.Г. Фінанси підприємств: Навч. посіб. – 2-ге вид., перероб. і доп. – К.: Знання, 2006. – 379 с.

Адже значна кількість проблем з управління фінансами реального сектора економіки України пов'язана з неврахуванням специфіки процесів формування та структурування власного капіталу підприємств.

У цілому підручник «Фінанси підприємств» написаний професійно,

його теми відповідають вимогам освітньо-професійної програми. Рецензований навчальний посібник не лише відіграватиме важливу роль у підготовці висококваліфікованих фахівців, але й стане в пригоді фінансовим менеджерам підприємств.

Надійшло 05.03.2008 р.

Л.К. Семів

Людський капітал: від класичної парадигми до сучасного осмислення

В умовах переходу до економіки знань серед складових потенціалу суспільного розвитку пріоритетна роль належить фактору знань як основи конкурентоспроможності, рушійної сили прискореного розвитку країн. Реалізація основних напрямів стратегії євроінтеграції на основі інноваційних змін у національній економіці базується на використанні інновацій, інтелекту. В програмних державних документах визначається вагомість ефективного використання людського та науково-технічного потенціалу, декларується орієнтація соціальної стратегії на примноження людського капіталу через розвиток науки, освіти, культури, охорони здоров'я як основного стратегічного орієнтира економічної політики держави.

Сучасна економічна література дає чітку уяву про людський капітал як економічну категорію. Економічні

оцінки людського капіталу знайшли застосування на макро- і мікрорівнях для уточнення обсягів національного багатства, визначення реальних втрат суспільства від війни, голодомору, стихійних лих, для визначення обґрунтованої вартості страхування життя, вигідності інвестицій в освіту, охорону здоров'я, міграцію тощо. Проте формування економіки знань, існування якої немислимо без переваги знань, необхідності їх постійного оновлення, вимагає сучасного осмислення концепції людського капіталу. Тому монографія Валентини Полікарпівни Антонюк¹, в якій проведено комплексне дослідження соціально-економічних основ формування людського капіталу в Україні, визначено шляхи його нагромадження та ефективного використання, є актуальною в контексті інноваційної перспективи національної

© Л.К. Семів, 2008.

¹ Антонюк В.П. Формування та використання людського капіталу в Україні: соціально-економічна оцінка та забезпечення розвитку: Монографія / НАН України. Ін-т економіки пром-сті. – Донецьк, 2007. – 348 с.